

Under
Glasäppelträdet

VENDELA B BRÄNNBORN

Under
Glasäppelträdet

VENDELA B BRÄNNBORN

Förlagshuset Siljans Måsar
www.siljansmasar.com

ISBN 978-91-89773-53-0

© Vendela B Brännborn, 2026

Materialet i denna bok är skyddat enligt upphovsrättslagen.
Det är inte tillåtet att återge, kopiera eller överföra detta dokument
i någon form, vare sig på elektronisk väg eller i utskrivet format.
Inspektion av publikationen är strängt förbjuden.

Grafisk form: Kathleen Graphic Design
www.kathleen.se

Omslag: ChatGPT

Illustrationer: Vendela B Brännborn

Tryck: Scandbook, 2026

Till

mamma, pappa och mormor.

För min familj och för vänskap.

Låt det inre ljuset skina.

Prolog

"Beata, dags att gå till Fröken S!"

Vår klasslärare Christer drog med en vit krita över den svarta tavlan och vände sig leende om mot klassen. Hans vårta på näsan guppade till och ögonen bakom de tjockbottnade glasögonen försvann nästan helt när han log. Christer hade bestämt att jag skulle gå till Fröken S för att inte bli mobbad. Några i klassen fnittrade till bakom min rygg.

"Beata kan inte säga sol, säg zoo istället."

Med sänkta axlar stängde jag klassrumsdörren och gick bort över den ödsliga skolgården. Ett märkligt ljud fångade min uppmärksamhet. Det lät som en hästs gnäggande. Jag vände mig sakta om och stirrade bort mot hörnet av skolbyggnaden. En vit hästsvans fladdrade förbi bakom knuten.

Jag hoppade över en vattenpöl när jag skyndade mig mot Fröken S klassrum. I hoppet såg jag något konstigt. Hur vattenringarna blev till ett suddigt ansikte. Skägg. Rynkor.

Stannade till invid pölen och stirrade ner i vattenringarna. För ett tag såg det ut som att vattnet andades. Ett äppelträd blev synligt. Sedan hörde jag rösten inom mig som sa:

"Vi syns snart Beata, stjärnfrö av Sirius."

29 timmar innan skolavslutning

"Beata ... Beata. Nu har du ramlat ur sängen igen."

Jag tittade mig förvirrat omkring där jag låg på golvet bredvid sängen, med min lila filt med kattungar virad runt benen. Frustrerat sparkade jag mig fri från täcket och lade upp det i en hög på kudden.

Mormor suckade och rättade till sängkläderna efter mig. Det luktade av isterband, ägg och stekt potatis från köket invid sovrummet. Mammas och pappas säng var tom. De var ute i ladugården som vanligt. Mormor puffade till kudden en extra gång. När hon gjorde det föll något gyllene ur hennes klänningsficka. Mormor förde hastigt handen mot fickan och våra blickar möttes. Mormors ljusblå ögon tittade in i mina nötbruna. Hon lade huvudet på sned och granskade mig ingående.

"Drömmer du mardrömmar nu igen?"

"Kommer inte ihåg."

Min blick var riktad mot det gyllene som låg kvar i sängen. Mormor drog hastigt den lila filten över kudden.

"I morgon är det skolavslutning, Beata. Snart är det sommarlov."

Jag ville gå tillbaka till sängen och titta på vad det var som hamnat invid min kudde, men mormor puttade mig mot köket.

"Du måste få i dig frukost innan skolbussen kommer."

Vid köksbordet drog jag ut en stol, satte mig ner och höll upp ett rejält glas komjölk från den brunrandiga keramikkanan. Färgen på mjölken påminde mig om ett par vita vingar som jag svagt kom ihåg från drömmen. Jag höll glaset framför mig och märkte inte att jag spillde ut lite mjölk på bordet när jag låtsades att den flög som en bevingad häst över ett hav utan botten.

Jag tittade ut genom fönstret medan jag stoppade i mig några stekta potatisar doppade i ketchup. Då såg jag mamma komma ut från mjölkkrummet som låg invid ladugården. Efter henne kom en gul katt.

"Beata, skolbussen går om en halvtimme. Det är bäst att du tar på dig så du hinner i tid."

Snabbt slevade jag i mig en bit av det stekta ägget, därefter sprang jag in och tog på mig mina rosa byxor med laglapp på knäet och tröjan med rosa pantern och hans kompis på.

"Hej då, mormor! Vi syns i eftermiddag."

När jag kramade om mormor, höll jag extra länge kvar i hennes arm med det rynkiga skinnet som man kunde dra ut från armen. Det var tryggt att känna hennes mjuka hud mot fingrarna. Långsamt tog jag upp min orange Fjällräven-ryggsäck och stängde dörren efter mig.

Väl ute på grusvägen ställde jag mig i startposition, förberedde mig, skakade benen ordentligt och slog mig själv på kinderna. Därefter böjde jag mig ner och tog av mig mina skor och strumpor och tryckte ner dem i min ryggsäck. Jag måste slå det nuvarande världsrekordet i fyrahundra meter. Andades djupt. På era platser, klara, färdiga, gå. Och vilken start jag fick. Jag ledde redan vid de första tvåhundra meterna tätt följd av min ständiga motståndare, Kumbuloj Kumbudjo. Hastigt blickade jag över axeln. Egentligen borde jag inte bry mig om mitt motstånd men det var en dålig vana att ständigt titta bakåt. Kumbuloj var en fruktad motståndare och man visste aldrig om hon skulle sätta till med en spurt mot

slutet och då skulle jag vara chanslös. Min form var inte i topp men jag visste att Kumbuloj var på väg uppåt. Kumbuloj var på gång att komma upp jämsides med mig och då tänkte jag att det var nu eller aldrig som gällde. Jag hörde hur kommentatorerna skrek lyriskt i munnen på varandra från VM-studion.

"Hon gör det igen. Beata, den endast tio år gamla flickan har slagit sitt eget världsrekord."

"Det här, gott folk är mäktigt."

"Ja, du Glenn. Och nu kommer Kumbuloj Kumbudjo fram och kramar om segraren."

"De tränar för samma klubb i Kenya så de har ett gott kamratskap."

Jag höjde upp armarna i luften och slängde rygsäcken på marken. Därpå klättrade jag upp på den runda dieseltanken som stod vid sidan av den röda lagårdsbyggnaden och den gula höga silon med betfor till korna. Tog tag om röret ovanpå tanken och gick som en bergsbestigare uppför långsidan på dieseltanken. Väl uppe lade jag mig ner och tittade upp mot molnen. Vinkade hejdå till Kumbuloj Kumbudjo. Jag kunde inte ta med henne till skolan hur gärna jag än ville. Tog mig för halsen. Magsyran bubblade upp som kolsyra från magen.

Det var skönt att vila armarna under huvudet en stund och koppla av men jag kunde inte slappna av helt. Var jag iakttagen? Försiktigt öppnade jag ögonen och spanade bort mot gumman Edlas vildvuxna trädgård. Det var svårt att se någonting därborta. En elefant skulle säkert kunna gömma sig därinne, om den ville. Jag kisade och tyckte mig se hur en av grenarna vajade till lite extra.

Edlas näsa stack fram bakom en av de tjocka granstammarna. Hon vädrade i luften och jag bara visste att hennes näsborrar vibrerade.

Förmodligen kände hon lukten av ett människobarn som hon måste komma nära. Jag iakttog gumman från min plats på dieseltanken.

Det var säkert femtio meter bort till Edlas långa näsa, ändå kände jag mig inte säker där jag låg.

Sommarvinden fick tag om mitt axellånga bruna hår och drog doften bort åt Edlas håll. Instinktivt stelnade jag till. Det kändes som om jag borde göra något. Krypa ihop på dieseltanken och göra mig så liten som möjligt. Men det var för sent. Gummans näsborrar var vidgade. Hon hade redan fångat upp min doft. Långsamt klev Edla ut framför trädet. Det första som blev synligt var hennes fyrkantiga haka med tre långa, svarta hårstrån som stack rätt ut. Därefter kom hennes enorma vidbrätade solhatt med en röd rosett som hängde löst i några trådar baktill. Jag var övertygad om att Edla dolde något i sin hatt. De kvällar som jag cyklat förbi huset hade jag sneplat dit och sett en ensam taklampa vaja från taket. Den mörka siluetten av Edla hade avtecknats därinne. Något svart hade rört sig ur hatten och Edla lyfte upp det. Själv cyklade jag så snabbt att pedalerna inte hann med därifrån.

Edla tog av sig hatten. Det var ett rött långt streck på hennes kind. Det såg ut som ett rivmärke från en katt, men jag var inte helt säker, för i nästa ögonblick rättade hon till sin huvudbonad igen. Hon hade på sig ett par solglasögon som täckte den delen av hennes ansikte som inte hatten skymde. Jag funderade över vad Edla dolde när gumman riktade sig mot mig.

"Beata, skulle du kunna komma hem till mig i eftermiddag och rätta till fransarna på mina orientaliska mattor? Du får tio öre sidan."

"Jag kan inte."

"Har ni så mycket att göra innan sommarlovets? Du vet, jag har börjat se så dåligt och har svårt att böja mig ner. Jag är rädd att jag kommer snubbla över mattorna om jag inte får hjälp att rätta till fransarna."

"Jaha ..."

"Jag har karameller i en burk också. Röda och svarta. Läskande och goda."

"Eh ..."

Just då kunde jag inte komma på någon ursäkt. Helst ville jag slippa att komma alltför nära Edla. Samtidigt tyckte jag att det var spännande att få komma in i Edlas hus med dess två torn på taket. Det var något med gumman som inte riktigt var som det skulle, men jag kunde inte sätta fingret på vad det var. Jag drog ett lättat andetag när jag såg hur skolbussen kom körande från andra hållet. För en gångs skull var det skönt att sätta på sig skorna och kliva på skolbussen.

Edla tittade fortfarande på mig, men jag kastade mig snabbt på bussen och försökte ignorera de brännande blickarna som värmdes mitt ena öra.

Busschauffören nickade lätt mot mig. Hans långa mustasch låg buskigt mot hans kinder. Jag satte mig på min vanliga plats längst fram där jag hade koll på vägen. Vi snirklade oss fram på den smala landsvägen medan fler och fler skolbarn steg på. Jag tänkte att det måste vara så här det var att befinna sig på ett sjörövarskepp.

Båten krängde till och jag kände att jag behövde kräkas över relingen. Jag famlade fram längs däckets lutade av havets mäktiga styrka. Den blågula skeppspapegojan kom kanande mot mig med en ryslig fart, men jag fångade upp den och satte den på axeln. Skeppets kapten försökte djärvt styra dem genom dyningarna. Hans tvinnade mustasch fastnade för ett ögonblick i ratten när han försökte parera en av de värsta vågorna. Han svor till om något som innebar att hela besättningen skulle få dela på en burk skeppsskorpor för resten av sina liv om de inte skärpte sig. Efter det kom det en massa svordomar och något om en halt gammal papegoja. Jag kunde höra hur de andra piraterna skrålade bak i aktern. Självt höll jag mig kvar i relingen och försökte hålla mig från

att kräkas rätt ner i havet. Rädd för att vågorna skulle komma tillbaka med mina uppkastningar.

Då kände jag hur något fastnade i håret. Förde handen över hjässan. Det var något som var otroligt klabbigt, och när jag tog ner handen och långsamt vecklade ut den märkte jag att det klistriga hade svårt att släppa taget om fingrarna. Jag tog tag om klumpen med den andra handen och drog bort den. Några hårstrån följde med.

Jag höll den förvånat framför mig. Det var en massa små tejpbitar hopvirade till en enda stor boll. Jag kliade mig förbryllat i min ömma hårbotten.

"Såg du? Hon märkte inte ens när jag satte dit den."

Micke i klass sex glodde glatt på sin kompis, Krille.

"Så jäkla bra. Hon har säkert haft den på huvudet i en kvart nu utan att fatta det."

Krille såg imponerat på Micke. En tejpklump med små bruna hårstrån i kom farande och landade rakt i Mickes bröstorg. För ett ögonblick kom han av sig innan han samlade sig.

"Hon verkar gilla att kasta i alla fall."

Micke och Krille skrattade nöjt medan de klev av skolbussen med de andra skolbarnen. Jag hade redan hunnit av. Nu stod jag invid den gula tegelväggen mot fyornas klassrum.

Det kliade fortfarande i hårbotten, men jag lyckades få bort en bit tejp som jag inte hittat tidigare. Det var en lättnad att bli av med den.

Jag började gå mot klassrummet. Stenarna i gruset skingrades för mina fötter.

"Håret står rätt upp på henne."

Malin fnissade bakom min rygg.

"Hon borde kamma sig."

Jennie instämde i Malins fniss.

"Att hon inte själv märker hur töntig hon är", suckade Malin.

Jag tvärstannade och vände mig om. Gick fram och ställde mig framför Malin och tryckte upp henne mot väggen. Varken Malin eller jag sa någonting. Det verkade som om vi båda två blev lika förvånade över mitt plötsliga fysiska motstånd. Chockad släppte jag snabbt taget om Malins blekblå skjorta och vände mig om mot Jennie. Innan skolan började hade vi varit vänner. Vi brukade kasta ruttna ägg från hönshuset mot vedbodsväggen och leka med dockor hemma i min lekstuga. Ibland hade jag varit hemma hos Jennie. Hennes rum gick i olika nyanser av rosa och lila. På väggarna hängde det inramade posters från tidningen Okej, eller söta kattungar. Hennes påslakan var alltid perfekt vikta över sängen med en filt över. Och på nattduksbordet stod parfymen Date med Pamela på omslaget som Jennie fått av sin storsyster. Pamela hade vackert blont hår och såg ut som att hon ägnade dagarna åt att springa över en sommaräng med sin romantiska klänning. Jennies nötbruna ögon med lila ögonskugga mötte mina. Hon ville inte skratta men det var som att munnen öppnade sig ändå när Malin fortsatte fnissa. Jag tog kliven bort mot klassrummet med alldeles för få steg och hängde av mig ryggsäcken på min krok. Mina klasskamraters fotsteg närmade sig på metalltrappan utanför. Snabbt skyndade jag mig att ställa mig längst fram i kön till klassrummet och hoppades att fröken skulle komma tidigt.

26 timmar innan skolavslutning

Lektionen innan lunch hade vi teckning. Jag ritade av motivet på min tröja på pappret framför mig. Vid sidan av mig satt Pia och Ida och skickade en cerise anteckningsbok mellan varandra som de kladdade saker i.

"Har hon inga andra kläder, eller? Hon ska säkert ha den tröjan på skoldiskot ikväll också."

Pia tittade äcklat bort mot mig där hon satt i sin rosa mjukisdress.

Ida fnissade till svar. Hennes glasögonbågar var lika rosa som Pias mjukisdress och hon var säkert hälften så stor som Pia. Ibland brukade jag prata med Ida. Då kunde vi skratta ihop åt tråkiga mattanter, men när hon hamnade med Pia var det som att hon helt glömde bort vem jag var.

En rörelse utanför fönstret fångade min uppmärksamhet. Ida och Pia verkade inte ha sett någonting. Jag tittade tillbaka mot fönstret. Hastigt skymtade ett par bruna vingar förbi därutanför. Skakade förvirrat på huvudet och tittade ner på min teckning som nu bestod av en häst med vingar. På hans rygg satt en pojke med svart hår i min ålder. Han blinkade till mot mig. Min mage knorrade till så högt att jag var tvungen att dra skolbänken fram och tillbaka för att dölja ljudet.

När det var dags för lunch sprang jag före de andra. Jag ville ha så mycket avstånd till dem som möjligt. Men jag tvärnitade utanför matsalen när jag kände lukten som låg som en tät dimma över skolgården. Sniffade i luften; jag skulle känna igen den stanken om den så vore

utblandad med rosor och syren. Det var fläskkorv. Den där gråa oformliga korven som såg ut som gammalt, intorkat hundbajs.

När jag kom in i matsalen såg jag hur vaktmästare Jan stod och pratade med sin fru Laila som var kokerska i köket. De påminde om en modell av ett äldre gangsterpar när de hemlighetsfullt lutade sig mot varandra. Jag svalde. Det här var min chans och jag tänkte sannerligen ta den. Såg mig över axeln och fann att ingen av de andra i klassen hunnit ikapp mig än. Kastade mig snabbt fram mot vaktmästaren.

"Jag kan inte äta fläskkorv."

"Beata, man tar alltid lite av allting."

"Men jag kan ta en extra portion av rotmoset."

"Du måste ha båda delarna."

"Men om jag tar en tredubbel portion rotmos istället?"

Svetten i pannan bröt ut när jag hörde det välkända metalliska ljudet av ett flertal skolkamrater i trappan utanför. Men jag hade fortfarande en sista chans innan de skulle öppna dörren.

"Snälla?"

Vaktmästare Jan tittade trött och irriterat på mig.

"Man äter av allt."

Det fanns fortfarande en möjlighet kvar och det var att smugla ut den snuskiga hundskiten. Ställde mig bakom några av killarna i sjätte klass, hukade mig ner och kikade fram bakom deras ryggar. Laila med sin blå hätta på huvudet och sin stärkta vita klänning tryckte dit fläskkorvar på löpande band i fängelsebespisningen. Inte ens killarna i sjätte klass hade

en chans. Hennes underarmar som fått gangsterbossar att be för sina liv fick tag om min tallrik. Fläskkorven landade med ett klafs på rotmoset. Jag gick bort till min plats och satte mig längst ut på stolen, släppte inte vaktmästare Jan med blicken. Beata i gangsternästet hade ett uppdrag. Jag började skära upp den gamla hundbajsen i små, små bitar.

Tog några tuggor av rotmoset och torkade mig långsamt om munnen medan jag spanade efter vaktmästare Jan. Han hade uppmärksamheten på ett av de andra borden. Passade på att skyffla in alla bitarna jag lyckats skära till i servetten. Då han plötsligt vände sin blick bort mot mitt bord tog jag snabbt upp gaffeln med en stor portion rotmos på och log stort mot Jan. Förhoppningsvis skulle han inte se att det överfulla lasset inte innehöll någon sladdrig korb. Jag såg upp mot klockan i matsalen. Vaktmästare Jan med sin hökblick var alltför uppmärksam. Petade in den sista biten fläskkorv under resterande rotmos. Försökte samtidigt tyda om Jan hade en bra dag. Han drog långsamt sin hand över det bruna skägget och nickade bistert mot Laila borta vid bespisningen. Jag petade snabbt in servetten med de små uppskurna hundbajsbiter under tallriken. Jan vände sig bort från mitt bord. Jag tittade på klockan igen. Sekundvisaren tickade. Reste mig upp. Hela kroppen var stel.

Släntrade fram till avfallstunnan med något som jag tyckte var avslappnade steg, men som förmodligen påminde mer om en klumpig Janne Långben. Jag var nästan framme när jag kände Jans hand på axeln.

"Ska du inte äta upp det sista?"

Min servett flög snabbt ner i slaskhinken för att han inte skulle kolla vad jag hade gömt där. Händerna skakade när jag skulle skrapa ut resten. Vaktmästaren fick tag om min gaffel.

"Gå tillbaka till din plats."

Hans röst fick min mun att smaka metall.

Min blick fastnade på Jans blåa arbetsoverall. Den hade röda stänk över hela överdelen. Förmodligen från när han hade slaktat grisen som nu låg på min tallrik. Med tunga steg gick jag mot min plats vid det ensamma bordet. Själv ville jag hoppa ut genom fönstret och fly bort från den här lilla gangsterhålan och Jan som styrde över den.

Jag drog långsamt in stolen mot bordet. Vågade inte titta på Jan. Hundskiten blängde ilsket på mig där den låg mitt i en hög med halvätet rotmos. Jag ville räcka ut tungan. Men bet mig istället i den, hårt.

Den bästa hundbajsätaren i världen var jag och nu måste jag göra detta för att hindra min fattiga familj i Sicilien från att hamna på gatan. De varma andetagen från mannen som hotade mig till livet nådde mig. Han stank av rödlök och olja. Mitt gap öppnades och jag lät den dallriga köttklumpen landa på mina läppar. Sög in den plågsamt långsamt i munnen. Varje del av bajskorven kändes i min gom. Fick tag om mjölkglaset och drack några giriga klunkar innan jag ställde mig upp jämte stolen. Riktade blicken mot marken och försökte tänka att jag gick på ett rakt rep ut till toaletten. Jonas i min klass kom ut från toaletten när jag precis skulle gå in där. Hans stövlar gav ifrån sig ett slurpande ljud. Min blick föll på hans stövlar. En klick rotmos hängde på stövelkanten och han såg nöjd ut. Precis som att han kommit på hur han skulle överlista en vuxen.

25 timmar innan skolavslutning

Det var svårt att koncentrera sig efter lunchen. Fläskkorven gungade runt i magen när jag försiktigt vred mig på den hårda stolen. Flera gånger fick jag harkla mig, och önskade att jag låg hemma på sängen istället med en Kalle Anka serietidning i händerna. Ögonen gick långsamt igen och jag gled ner mot historieboken som låg uppslagen på skolbänken. Ryckte till och spärrade upp ögonen. Allt jag hörde var fröken och hur hon malde på bakom sina stora runda glasögon om kung Gustav, kung Erik, blod, kung Johan och ännu mer blod. Fast allt jag hörde var att en kung åt för mycket semlor. En kung gick vilse vid dimman i Lützen och en kung åt ärtsoppa som blivit förgiftad av en annan kung. Mitt anteckningsblock fylldes av bevingade hästar. Jag tittade förvirrat ner på mina teckningar. Där var pojken igen. Han hade också vingar och flög ovanför hästarna. Jag fattade absolut ingenting. Utan att jag ens tänkte på det drogs min blick mot fönstret igen. En brun fjäder lika lång som min linjal låg klistrad mot rutan. Den såg mjuk och fluffig ut.

Ett ringande ljud hördes i mina öron. Det lät som om en tjock gubbe med gonggong stod och slog invid mitt ansikte. I nästa ögonblick förstod jag att det var rast. Jag dröjde mig kvar i klassrummet och plockade långsamt ihop suddgummit tillsammans med mitt anteckningsblock och den söndertuggade gula pennan. Såg mig om över axeln. De andra hade gått ut. Jag knöt skorna och masade mig ut genom dörren. Det fullkomligt öste ner utanför. Längtansfullt tittade jag tillbaka mot klassrummet. Men där fick man inte vara på rasten. Tänk om jag åtminstone hade haft ett gigantiskt paraply som jag kunde ha över huvudet. Ännu hellre hade jag velat segla iväg med paraplyet på vattnet som rann under mina fötter. Det fick bli uppehållsrummet.

Det var helt fullt av blöta skor i hallen utanför uppehållsrummet och därinne skrånade det av röster. Jag tog några försiktiga kliv i strump-lästen över tröskeln. Paul i min klass satt högst upp på kanten på den brokiga hörnsoffan. Han var mest högljudd av alla och hans hår hade mest hårspray av alla på skolan.

Under honom satt Malin, Jennie och Louise. Längst ut på kanten satt Pia och Ida. Helst ville jag ut men det regnade fortfarande. Jag tittade ner på mina fötter och drog långsamt upp mina strumpor, sedan rullade jag ner dem och efter det rullade jag upp dem igen. Det regnade fortfarande. Jag gick bort och drog ut spelet rättfällan ur spelhyllan.

"Ska vi betygsätta vem som är snyggast i klassen?", sa Paul.

Jag tappade spelet. Spelpjäserna ramlade ut på bordet för fyra personer. Spände upp fjädern och satte fast de röda träpjäserna, mellanstora blåa och små gula innan jag släppte fjädern. Den åkte tillbaka med en smäll.

"Mina damer och herrar vi har kommit till uppehållsrummet och den fantastiska tävlingen Miss Rättfällan."

Ljuset i uppehållsrummet cirkulerade som en spotlight mellan tjejerna i klassen. Jag slöt ögonen. Ville sätta händerna för öronen.

Paul höll i en megafon.

"Låt oss presentera jurygruppen. Vi har från höger till vänster, Lars med armfisarna. Min bästa vän Jon och såklart jag, den enväldige domaren Paul. Invid mig sitter förra veckans vinnare."

Malin log med vita tänder och rullade sitt hallonrosa rollergloss över läpparna.

"Vi i juryn är alla utvalda för våra speciella styrkor. Låt oss presentera oss själva."

Lars drog en armfis som fick alla flickor i tävlingen att sukta efter hans kroppsdoft. Paul vände sig långsamt om mot Lars. Han slutade fisa.

"Sedan har vi min vän, Jon. Värld att titta på, eller hur?"

Jon drog upp sin gylf som avslöjade hans måndagskalsonger.

Varenda flicka i Miss Råttfällan tog nu fram sina rollergloss och målade sig febrilt om läpparna. Tystnaden ekade i rummet.

"Och sedan har vi såklart Paul den underbare med det fantastiska håret."

Ett samlat "Åh" hördes från tjejerna i klassen och sedan började de unisont skrika Pauls namn.

Ett ljud av en tuggummibubbla som sprack väckte mig ur mina tankar. Jennie och Louise satt tätt tryckta mot Malin. De tuggade Jenka i takt. Det gjorde de alltid när tjejerna i klassen skulle betygsättas i skönhet. Jag fick tag om den sista lilla gula pjäsen. Råttfällan slogs ihop.

"Näst sist kommer Pia. Fulast är Beata."

Det var märkligt ändå. För tjocka Pia log glatt när hon kom näst sist. Jag antog att hon var glad för att hon inte hamnade sist. För där låg jag. Beata Svensson med ett fulhetsintyg som en guldstjärna fastsatt i pannan av en enväldig jurygrupp.

När det ringde in igen var jag sist ut från uppehållsrummet. Det var skönt att höra alla steg som tonade ut bort mot klassrummen. Själv gick jag och tittade ner i vattenpölna och funderade över om den stora näsan och de bruna trollögonen tillhörde mig. Förmodligen var det så. Ett riktigt stort och klumpigt bergatroll med öronen fulla av ringar och sneda gulbruna tänder. Jag flinade till. Men sedan kom jag på att de inte skojade. Det var inte kul att vara ett troll. Det jag mest av allt önskade mig var att jag fick vara den minsta lila blomman i mönstret i soffan på uppehållsrummet och att ingen någonsin mer skulle se mig. Knäna vek sig under mig och jag blev sittande framför en pöl på skolgården. Tittade ner i vattenpölen och försökte slita bort guldstjärnan. Den satt kvar. Sakta slöt jag ögonen och lade händerna i pölen. Som om den på något vis skulle få mig att försvinna, att upphöra helt och hållet. En tår ville rinna nerför kinden och ner i vattnet, men jag hejdade den. Knep ihop ögonen hårt och önskade mig någon annanstans. En plats där jag var accepterad och dög precis som den jag var.

Du är värdefull och oändligt älskad, hörde jag inom mig själv. Samtidigt som orden inom mig hördes blev vattnet varmare och började röra sig som vågor mot mina händer. Jag vände bort ansiktet. Reste mig upp och sprang därifrån. Såg aldrig den bevingade hästen med ett horn i pannan som flög i vattnet. Allt jag kunde höra var Pauls skratt eka kvar från uppehållsrummet. Han hade ett visst skratt som satte sig fast i huvudet. Lite som om ljudet av "Hesa Fredrik" aldrig skulle upphöra.

23 timmar innan skolavslutning

I skolbussen satte jag mig på min plats längst fram som vanligt. Invid mig satt Erik och tog upp mer än sitt säte. Han vann inte heller några skönhetsävlingar. Det fanns helt enkelt inga andra platser kvar till honom.

"Erik, är du kär i Beata?"

Erik försökte ignorera de tuffa längst bak i bussen och tittade stint på vägen.

"Ska du pussa Beata, är det därför du sitter jämte henne?"

"Sluta nu."

Erik väste till och fortsatte titta rakt fram. Viskningarna fortsatte bakom mig och ibland knuffade de på ryggstödet. När Erik klev av skolbussen upphörde viskningarna. Det var skönt att han hade nära hem och inte så långt som jag hade. Jag slutade att bita mig hårt på insidan av kinden så att köttet nästan blödde.

Den sista biten hem slumrade jag till, det var bara busschauffören och jag kvar. Yrvaken och lätt groggy klev jag av skolbussen när han väckte mig.

"Jaså, du är hemma nu."

Jag ryckte till och vände mig om. Edla stod borta vid ett av sina nyplanterade äppelträd.

"Kom hit ett tag så ska du få se någonting."

Jag svalde flera gånger. Vad ville hon nu egentligen? Hennes ögon dol-
des av ett par stora och fyrkantiga solglasögon. Om jag kisade kunde
jag se hennes ögon därinnanför. De var avsmalnande och helt svarta
och det blinkade till av något orange i dess mitt. Jag hajade till. De såg
ut som rovdjursögon. Jag ville titta bort men kunde inte sluta att glo på
henne. Det var något som drog mig till henne. Hon måste ha märkt att
jag inte kunde sluta titta för hon skrynkade ihop sitt ansikte så det såg
ut som ett hopknölat A4-papper. Edla började gå bort mot sitt nyplante-
rade äppelträd och jag följde efter.

"Har du sett det här trädet som jag planterade förra året, ser du hur fint
det blommar?"

"Ja, jo. Det har jag inte tänkt på så noga."

"Till hösten ska du få smaka en bit av ett äpple. Det kommer räcka med
en tugga för att känna hur söt och frisk smaken är. Det vore väl gott?"

"Har du inte kvar äppelträdet nere vid ån, det där som har gröna och
glansiga äpplen?"

"Dit får du inte gå. Det vet du."

Hennes röst förändrades gradvis. Innan hade den varit len som socker-
vadd, nu lät den som en fräsande katt.

"Har du varit vid ån och fiskat igen?"

Jag svarade inte. Det kändes olustigt med fräsande människokatter och
jag visste inte vad jag skulle svara när hennes röst lät konstig. Istället
tog jag mina skor och strumpor och knölade ner dem demonstrativt i
skolväskan. Edla fortsatte glo på mig. Jag kände det, för mitt raka hår

krullade sig i nacken. Det var omöjligt att stanna kvar där och försöka verka oberörd. Jag vände mig om och sprang därifrån.

"Vänta, Beata. Jag är inte klar med dig. Du fick inte se den där saken som jag ville visa dig."

Mina fötter fick återigen känna på gruset mot hela trampdynan. Jag borrade ner tårna i gruset och blundade. Detta var lika underbart som att smyga sig ner om kvällarna för att meta nere i ån. Jag älskade att fiska. Det var skönt att sitta nere vid gräskanten vid ån och vänta på att det rödvita flötet skulle guppa till. De största abborrarna fiskade man hos Edla. Men hos henne fick ingen vara. Jag rös till och kunde inte hindra mig själv från att titta över axeln bort mot Edlas sumpträsk som dolde sig bakom hennes höga, vildvuxna skog. Sumpmarken ruvade på hemligheter. En del av träden såg ut som häxor med risiga långa armar som grep i luften efter den människa som vågade sig ner dit.

Själv hade jag smugit mig mot träsket flera gånger. Man var tvungen att passera träsket för att nå fram till den slingrande ån med björkträd som speglade sig i det mörka vattnet.

Förra sommaren hade det varit nära att sumphäxorna dragit ner mig till deras dyiga botten. Jag hade hoppat över den smalare delen av träsket som vanligt men missat en stor buskig tuva som jag alltid siktade på och halkat rätt ner i sumpmarken. Sumphäxorna hade sett sin chans och fått tag om båda mina ben. Men jag lyckades få tag om en grå gren som böjde sig fram. Dessvärre gick den av. Till slut hade jag ändå fått tag om en vänligt sinnad björkträdstam som hjälpte mig upp med sina tjockaste grenar. När jag vände mig om mot träsket kunde jag ha svurit på att jag hörde rösterna av tusen andra människor som mist sin själ och sitt förstånd i sumpmarken, precis som jag nästan gjort.

Jag rös vid minnet och sprang ännu snabbare. Halvvägs hem försökte Suräppelträdet knotiga grenar nå mig men jag var snabbare än så. Andfådd bromsade jag in hemma på gräsmattan. Mormor stod utanför

huset och skurade plastställen till skorna och stövlarna, i den orangea tvättbaljan. Hon vände sig om när jag kom släntrande mot henne och sjönk ner på kökstrappan med en suck. Jag gick och satte mig så nära intill henne jag kunde. Mormor tittade ingående på mig.

"I morgon är det en annan dag. Skolavslutning. En speciell dag. Du kommer att behöva vara stark, modig och uppfinningsrik. Ta med dig skratret, halsbandet och nyckeln – din fantasi är det viktigaste av allt."

Jag tittade på mormor från sidan men hon fortsatte att stirra rakt fram. Ibland sa hon så märkliga saker och det var ingen idé att fråga vad hon menade för då blev man ännu mer förvirrad.

Jag lutade huvudet mot min runda mormor. Hennes blåvitrandiga klänning luktade grönsåpa från allt skurande, matos och mormor. Det var skönt att luta sig mot henne en stund. Vi sa ingenting. Bara vilade oss lite grann. Jag slöt ögonen ett ögonblick.

Fåglarna kvittrade och det susade i björkarna och körsbärsträdet som stod invid huset. Det doftade av sommar, nyklippt gräs och nykokt jordgubbssaft.

Snart, snart kunde jag vara hemma ett helt långt sommarlov.

Jag höll på att slumra till när jag kände att mormor gjorde en ansats för att resa sig. Hon sa att hon skulle skura klart det sista av hallen. Jag gäspade och ställde mig upp för att hjälpa mormor att ta in alla stövlar, tofflor och arbetsskor som låg utspridda över gräset. Mamma kom lunkande bortifrån ladugården. Hon hade sin brunrutiga klut på huvudet och sin gamla grönrutiga klänning med avrivna armar. Hon såg glad ut.

"Jag pratade med grannarna idag. Det kommer sommargäster till dem när skolan slutat."

"Där tyskarna brukar bo?"

Mormor ställde in plastställen igen och satte sig ner på trappan.

"Ja, mamman har visst varit i Småland tidigare och trivts väldigt bra. Nu ville hon ta med sin dotter också."

"Ja, men det blir väl roligt för grannarna att få lite ungt sällskap där ute. Hur gammal är dottern då?"

"Jag är osäker på det."

"Hon är tio år gammal precis som Beata."

Mamma tittade lika förvirrat på mormor som jag gjort tidigare.

"Flickan hette någonting på M."

Mamma tog av sig kluten och sträckte på benen.

"Mira, min Mira", sa mormor och reste på sig och gick in.

Både jag och mamma tittade på varandra. Mamma log och skakade på huvudet.

"Det ligger en påse i köket med kläder från grannens brorsdotter som hon vuxit ur. Du kan väl titta om det finns någonting som du tycker om."

Jag kramade om mamma och hoppade hastigt upp från trappan. Ivrigt rev jag upp Domuspåsen och placerade kläderna på golvet i sovrummet. Några färgglada T-shirts och ett par turkosa shorts trängdes på vår beige plastmatta. Men sedan fanns det någonting som jag verkligen tyckte om. En rödsvart blus med puffärmar och krås och en svart kjol med tre volanger. Åh, de skulle jag ha på diskot ikväll. Jag höll upp kläderna framför mig och snurrade runt flera varv till dess att jag helt varm landade på sängen. Mitt huvud slog i någonting. Och det var då som jag kom ihåg det. Den där saken som mormor tappat i min säng. Låg

den kvar där? Jag drog försiktigt tillbaka min lila filt och fiskade upp det som låg där. Ett guldhalsband med en liten guldblock som såg ut som en miniatyr av mormors brudkista som fanns på vinden utanför hennes rum. Den brudkistan var fylld av handvävda lakan, mormors frivoliteter och ett stort täcke i lappteknik med all världens färger på sig. Jag kunde inte låta bli att försöka lirka upp den lilla guldkistan med fingrarna men den verkade ha ett litet lås utan en tillhörande nyckel. En djup suck kom ur min mun. Jag sneglade mot köket men mamma och mormor verkade fortfarande vara därinne.

"Beata, vill du springa upp till mitt rum och hämta en bok till mig som ligger på nattduksbordet?", sa mormor.

Jag drog hastigt över guldkedjan med berlocken av kistan runt halsen och dolde den i halslinningen på tröjan.

"Snart, mormor."

Jag tog trappstegen till ovanvåningen, två i taget, och rusade in på mormors rum och såg den uppslagna boken på bordet. Under den skymtade jag en annan bok med en fjäderpenna med silvrig stjärtfjäder virad med läderband runt omslaget. Jag tog den andra boken först och skulle precis böja mig ner för att läsa titeln på boken med fjäderpennan när det knirrade till bakom mig. Vände mig om och såg att dörren till mormors garderob glidit upp. Sakta gick jag bort mot garderoben och kikade in där. Därinne trängdes alla mormors rutiga klänningar i samma glatta tyg. Några var i olika blåa nyanser, några i olika röda och några gröna. Det luktade av halstabletter. Den skarpa sorten som gjorde att det bet till i näsan. Försiktigt log jag och kände på tyget på den ena röda klänningen. Finklänningen. Någoting stack upp ur fickan och jag fick tag om ett tummat kort och drog upp det ur klänningsfickan. Kortet var i svartvitt med vita, lätt gulnade kanter. En man satt i mitten av kortet och på varsin sida av mannen satt två kvinnor. Den ena hade skarp fyrkantig haka och den andra såg ut att ha ljust hår. Kanske blondt eller rött. Svårt att säga när det var i svartvitt. Jag kom ihåg att mamma sagt att

mormor haft rött hår och att hennes hår brukade se ljust ut på bilder när hon var ung. Nu var det grått och uppsatt med bruna plastkammar i sidorna.

"Beata, kommer du med mormors bok?"

Mammas röst hördes nerifrån köket.

Jag stängde igen mormors skåp samtidigt som jag lade ner kortet i fickan.

"Kommer."

"Du kanske skulle ta och göra i ordning dig till diskot så skjutsar jag dit dig innan jag går ut i ladugården."

Mamma tittade på mig med sina glada mammaögon. De där ögonen som bara ville att jag skulle ha det roligt med mina klasskompisar.

Diskot, jag hade glömt bort det. Dagen innan skolavslutning hade de bestämt i klassen att vi skulle avsluta läsåret med ett disko. Jag både ville och ville inte gå dit.

Mamma satt med mormor vid köksbordet och tittade också på några gamla bilder. Kortet i fickan brände mot låret. Jag borde ha lämnat kvar det i rummet men jag skulle vilja fråga mamma vilka det var på kortet.

"Disko minsann. Vi kanske skulle ta och dansa lite, mamma?"

Pappa hade kommit in från ladugården. Han hade arbetskläderna på sig och visslade glatt medan han drog upp mamma från köksstolen.

"Nej, men det bär sig inte", sa mamma.

Men pappa gav sig inte och de valsade runt en stund på köksgolvet medan pappa visslade någon melodi som han blandat ihop med en annan melodi. Mormor iakttog mig från andra sidan av köksbordet och jag kände hur kinderna hettade. Vände mig om och sprang in i sovrummet för att byta om till mina kläder som jag bestämt att jag skulle ha på diskot.

Beata vet hur det känns att försvinna fast man
står mitt i rummet. Att bli den som andra skrattar
åt – eller inte ser alls.

Men i vattnets spegel rör sig något annat.
En röst viskar.
Ett löfte.

När Mira träder in i hennes liv öppnas en spricka
i världen – och bakom den väntar något större:
en resa över hav utan botten,
en borg som vakar i dimman,
och ett uppdrag som bara kan bäras av den
som vågar tro.

Under glasäppelträdet börjar en berättelse om
det som inte syns, men som ändå finns.
Om vänskap som förändrar allt.
Och om att upptäcka att man kanske aldrig
varit så liten som man trott.

**Förlagshuset
SILJANS MÅSAR**

ISBN 978-91-89773-53-0

9 789189 773530 >